

ἡ περιγραφή ὅσα ἐξηκριβωμένη καὶ ἂν ἦτο· ἡσθάνετο ὅτι αὐτὴ ἀδυνατεῖ νὰ μεταδώσῃ τὰς εἰδήσεις ὧν ἀντιλαμβανόμεθα διὰ μόνης τῆς ὁράσεως, καί, ὡς ὁ δραματογράφος ὅστις, ὅπως καταστήσῃ καταλληλότερον τὸ ἔργον τῆς φαντασίας αὐτοῦ, ὑποδοιᾷ τὴν ἀντίληψιν διὰ τῆς ἐπὶ τῆς σκηνῆς παραστάσεως, προσέθηκε τὴν γραφίδα πρὸς τὴν ἐξιστόρησιν, προσθεῖς οὕτω πρὸς τὸ δυσχερὲς καὶ τὸ πολυδάπανον. Ἡ Πηγὴ κόσμιος ἔκθεσις τοῦ Κ. Ξένου περιέχει 400 περίπου εἰκόνας.

Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἤρκεσεν εἰς τὴν φιλογένειαν τοῦ συγγραφέως. Γνωρίζων τὴν πτωχείαν τῆς ἰδίας πατοίδος, καὶ ἐννοῶν ὅτι δυσκόλως οἱ ἀποζώντες ἐκ τοῦ εὐτελοῦς προϊόντος τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἠθελον δαπανῆσαι ἵν' ἀποκτήσωσι τὸ σύγγραμμα, δὲν ἐδίστασε νὰ ἐπαυξήσῃ τὴν ἀξίαν τοῦ εὐεργετήματος, ἀφιερῶσας πεντακόσια δλα ἀντίτυπα εἰς τὰ δημοτικά Σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς ἐργοστασιάρχας αὐτῆς.

Περὶ δὲ τῆς συγγραφῆς αὐτῆς λέγομεν ὅτι αἱ περιγραφαὶ εἰσὶν ἀκριβεῖς, ἡ διήγησις ἀφελής, καὶ ἡ μοδία πολλάκις ἢ ἄλλως δύσκολος μεταφράσις τῶν πρωτοτύπων ὄρων. Παρὰ τὸν ἐνθερμον πατριωτισμὸν ὁ συγγραφεὺς ἔχει καὶ φαντασίαν ἐνθερμον, καὶ μάρτυς τὸ περὶ τῶν προϊόντων τῆς Ἑλλάδος Κεφάλαιον. Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἐκτιμῶμεν τὰς περὶ τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας συμβουλὰς, καὶ συμμεριζόμεθα ἐσθ' ὅπου αὐτῶν. Ἀλλ' ὡς εἶπομεν καὶ ἄλλοτε ὁμιλοῦντες περὶ αὐτῆς ταύτης τῆς βιομηχανίας (Φυλλάδ. ΜΔ'), αἱ τέχναι ἀκμάζουσιν ὑπὸ μόνην τὴν σκιάν τῶν κοινωνικῶν ἀνισοτήτων· διότι πρὸς τοῦτο ἀνάγκη καὶ πλούτου, καὶ βραχιόνων, καί, ὡς δὲν ἀγνοεῖ ὁ συγγραφεὺς, ἡ πατρίς ἡμῶν στερεῖται δυστυχῶς ἀμφοτέρων.

Ἐν τῇ ἀμάρτημα εὐρίσκουμεν ἐν τῷ ἀξιολόγῳ τούτῳ πονήματι, τὴν περὶ τὴν καλλιέπειαν ὀλιγορίαν· καὶ ὅμως τὸ κάλλος συσκιάζεται συνήθως καὶ ταπεινύεται ὑπὸ ἐνδομα ἀτημελὲς, ξενοπρεπὲς καὶ χαῦνον. Ὁ συγγραφεὺς, οὐχὶ μόνον δρέπεται ἀφθόνως τῶν ξένων γλωσσῶν τὰς φράσεις, ἀλλὰ καὶ κλίσιν ἔχει πολλὴν πρὸς τὸ δημιουργεῖν λέξεις, πολλάκις μάλιστα ἀνευ ἀνάγκης. Οὕτω λέγει *συνεκλιματίσθησαν*, καὶ *ἀντελύπηται*, καὶ *βορβορότερα βάρκθρα*, καὶ *φρικουρηγήματα*, καὶ *ἀπεκαρδιώθη*, καὶ *παχναῖον φῶς*, καὶ μάρτυς τῆς *διαμελετικῆς* ἐκείνης θέσεως, καὶ ἄλλα, εἰς αὐτὴν προσθετέον, καὶ τὸ *σφέλιτα*, καὶ τὸ *σίσεραι*, καὶ τὸ *ἡμερούσια* συνεχῶς ἐπαναλαμβάνόμενα, ἀντὶ τοῦ *σφέλα*, *σιούραι*, καὶ *ἡμερήσιαι*, καὶ τὸ *ἄρθρα* ἀντὶ τοῦ *εἶδη*, καὶ τὸ *ὕφεν* τῶν περιεχομένων, καὶ τὸ *ἐπεχειρίσθην* ὑπὲρ τῶν *δυνάμεών μου*. Δημιουργίαν λέξεων δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπωμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς εἰμὴ ὅσκις οἱ θεσσαυροὶ τῆς προγονικῆς ἡμῶν γλώσσης δὲν ἐπαρκῶσιν εἰς τὴν ἐρμηνείαν τῶν νέων ἰδεῶν. Ἀλλὰ καὶ τότε τὸ ἔργον δεῖται καὶ πολλῆς προσοχῆς, καὶ πολλῆς κρίσεως.

Καὶ ὅμως ἡ ἑλλειψὶς αὕτη κατ' οὐδὲν ἐλαττοῖ τὴν ἀξίαν τῆς προθέσεως τοῦ συγγραφέως καὶ τῆς συγγραφῆς αὐτῆς. Ἡ ἐπιτυχίς ὡς πρὸς τὸ πρῶμα-

τικὸν εἶναι πλήρης, καὶ πληρεστέρα ἢ ἐπιδοκιμασία τῶν ὁμογενῶν. Εἴθ' ἐξακολουθήσοι συναρμυζὼν τὰς κερδῶν μετὰ τοῦ λογίου Ἑρμοῦ!

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

—ο—

Ἀρ' οὗ αἱ ἐν Σελ. 258-259. ὀλίγαι λέξεις περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀκρόπολιν ἀνασκαφῶν εἶχον ἐκτυπωθῆ, ἰδομεν ὅτι εἰς τῶν μετὰ πολλῆς ἀκριθείας καὶ ἀξιοπείρου ἐπιστάσις ἐκδόντων τὸ δεύτερον φυλλάδιον τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ Ψωμᾶ εὐρεθεισῶν ἐπιγραφῶν, ὁ Κ. Εὐστρατιάδης, ἐπραγματεύθη ἐν παραρτήματι τοῦ περιέχοντος αὐτῆς φυλλάδιου σπουδαίως τὸ ἀνταίματον τοῦτο, καὶ τὴν αὐτὴν ἐπὶ Ροιμπτάλκα ἐπιγραφὴν ἀναφέρει, τὸ αὐτὸ περίπου περὶ τῆς ἐποχῆς τῆς κλίμακος ἐξάγει συμπέρασμα. Προσθέτει δὲ καὶ ἀξίαν λόγου τινὰ παρατήρησιν ὡς πρὸς τὴν τοῦ τοίχου οἰκοδομήν, ἀναφέρον τὴν ὑπ' ἀρ. 521 τοῦ Θεσσαυροῦ τοῦ Βουκίου ἐπιγραφὴν, καὶ ἣν Σεπτίμιος, τῆς Μαρκελλείνης ἀφίρωσεν ἐκ τῶν ἰδίων τοὺς *πυλῶνας τῇ πόλει*. Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη φαίνεται οὕτως, καὶ κατὰ τὴν γῶμην τοῦ Βουκίου, οὐχὶ ἀρχαιότερα τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου. Καὶ ἡ μὲν ἐκφρασις τοῦ *πυλῶνας* μὴ φαίνεται ὀλίγον ἐφρμολογούμενη εἰς τὴν μικρὰν ἀνευρεθεῖσαν θυρίδα. Ἀλλ' εὐρίσκουμεν πιθανωτάτην τὴν γῶμην τοῦ Κ. Εὐστρατιάδου, ὅτι οἱ *πυλῶνες* οὗτοι, ὅπου δῆποτε καὶ ἂν ἔκειντο, (ἴσως ἐξακολουθοῦσα ἡ ἀνασκαφὴ τοῖς ἀνακαλύψῃ ἀκόμα), καὶ συγχρόνως εὐρεθεῖς τοῖχος καὶ ἡ θυρίς, κατεσκευάσθησαν ἐπὶ Οὐαλεριανοῦ (253-259 Μ. Χ.), ὅτε τὴν Ἀθηναίων ἀπὸ τὰς εἰσοδὰς τῶν Γότθων ἐπαπειλούμενοι, πρῶτον ἤδη ἀπὸ Σύλλα, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Ζώσιμος (I, 20, τὰ τῆς πόλεως τείχη οἰκωδόμησαν.

Ὡς τελευταῖον ἀποτέλεσμα ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε παρατηρήσεων καὶ σκέψεων παραδεχόμεθα μέχρι νεωτέρας ἀποδείξεως, ὅτι ἀναβάθρα καὶ τοῖχος εἰσὶν ἔργα οὐχὶ Ἑλληνικὰ, οὐδὲ ἔργα σύγχρονα, ἀλλ' ὁ μὲν τοῖχος τῶν χρόνων τοῦ Οὐαλεριανοῦ, ἡ δὲ ἀναβάθρα τῶν τοῦ Ἀύγουστου. Πιστεύομεν δὲ μάλιστα ἤδη ὅτι ὁ Ἀγρίππας ἐδωρήσατο αὐτὴν εἰς τὰς Ἀθήνας, δι' ἧς καὶ τῷ ἀνηγέρθη παρ' αὐτὴν τὸ μέγα ἐκεῖνο μέγα τοῦδε σωζόμενον βῆθρον, τὸ εἰς ὄνομά του ἐπιγεγραμμένον.

ΛΕΞΙΓΡΙΦΟΣ.

—ο—

Ἐν τῶν μελῶν τοῦ σώματος τὸ πρῶτον μὲν οὐ ἐκράζει. Πλὴν τούτου τρυφερὰ μερὶς πολλάκις βλαπτομένη. Παράγει, φεῖ! τὸ δεῦτερον τοῦ ὅλου μᾶς τρομάζει. Καὶ δι' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος εἰς κτήνος καταδίνει. Ἄν παραπλεύσῃς βέβαια τὴν ἀπειρον ἄσιν, ὅτι ἀνακαλύψῃς τὸ ὅλον μὲν οὐ, ἰδὼν τὴν παρλίαν. Πλὴν, τὸ ἀρχαῖον ὄνομα τὴν σήμερον δὲν φέρει. Εἰμὴ τι ζῶν ἀπ' αὐτοῦ παράγωγον ἐν μέρει.

—(ο)—